

פ ר ט י ל מ ס' 16/ב

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט שהתקיימה ביום ד',  
יב' בטבת תשי"ג - 28.1.1953 בטעם 0850

גורמים:

- |               |            |
|---------------|------------|
| היו"ר מ. אונא | נ. חח      |
| ב. אזניה      | י. כסה     |
| ע. אסף        | ע. מיימון  |
| ד. בר-רב-האי  | י. קליבנוב |
| ז. זררי       |            |
| ז. ורהפטיג    |            |

נעדרו:

- |             |          |
|-------------|----------|
| ע. איכילוב  | ק. לוז   |
| ב. אבניאל   | מ. קסיס  |
| א. אלממן    | ר. שרי   |
| ר. בטמון    | ב. ששון  |
| י. בדר      | י. שפירא |
| י. בר-יהודה | א. חבורי |
| א. דויטש    |          |
| ח. טובי     |          |

מזומנים:

- |                       |          |
|-----------------------|----------|
| שר המשפטים מ. רוזן    | ה' מינץ  |
| ח. כהן - היועץ המשפטי | ה' חבצלת |
| ה' ויינס              | ה' גיא   |
|                       | ה' פרנקל |

סדר היום:

1. חוק לחיקון פקודת התעבורה
2. חוק שמחים חתימים.

1. חוק לחיקון פקודת התעבורה

ה' ויינס:

ברצוני להציע נוסח מתוקן לסעיף 21(3), האומר:  
"נתחייב אדם בבית-דין על עבירה שאין סעיף קטן

2... "וכו'.

סוכם: הצעה ה' ויינס לחיקון הנוסח - נחקבלה.

סוכם: לנסח את סעיף 21ב(1) מבחינה פגנונית.

היו"ר מ. אונא:

חבר הכנסת שמירא מציע לנסח את סעיף 21ב(2) כך: -  
אירעה תאונה דרכים שבה נפגע אדם או נזוק רכוש,  
והיה קצין משטרה בדרגה שאינה פחותה מדרגת מפקח, משוכנע שיש יסוד להאשים  
את בעל רשיון הנתיגה המעורב באותה תאונה בעבירה בקטר לתאונה, רשאי  
הקצין, בצו בתחיתם ידו, לפסול את בעל הרשיון להחזיק ברשיון לחקופה של  
30 יום מיום סלירת הצו לבעל הרשיון; אולם, בית המשפט המוסמך לדון  
בעבירה, אם נתבקש לעשות כן, יאריך את חוקף הצו עד לגמר בירור דינו  
של בעל הרשיון או עד שתבטל הפסילה לפי סעיף זה - אלא אם כן שוכנע  
על ידי בעל הרשיון שאי-פסילתו לא תסכן את בטיחות האבור.

נ. ורהפטיג:

אני יכול לקבל בהסכים את הצעת חבר הכנסת שפירא, אבל  
לא ברור לי מה פירוש "בית המשפט יאריך". האם הוא  
מחוייב לעשות כן? מה מעבירים את עומס ההחלטה של בעל הרשיון. אני הייתי  
נוטה לכך שאריך לשכנע את בית המשפט שיש אורך בהארכת הפסילה, אבל לא אעמוד  
על כך.

אירעה תאונה שכתוצאה ממנה נהרג אדם, אז אני רוצה

שהפסילה תהיה ארוכה-אמית לשלושים יום. אמילור את אינו אשם כלל וכלל, כיצד אדם  
להרג אדם בתאונה, יכול בעבור האי שעה להמשיך בנתיגה?

**ה. כהן:** הרעיון שהביע חבר הכנסת ורהפטיג הוא על-ידי  
 הטר המנוח פנקס. הצעה זו לא נתקבלה אז על ידי הממשלה.  
 אנחנו חושבים שמכיון שיש כאן מעין עונש עם לא עונש מקט, הרי אין להעניש  
 אדם שאיננו אשם. גם במקרה שבו נפגע אדם או ניזוק רכוש אין סמילה אוטומאטית  
 של הרטיון, אלא אם קצין מטרה יש לו יסוד לחשוב כי ישנה סיבה מספקת לכך.  
 אילו יכולנו באמת, למען ספק רגשות, להעמיד את המכונית אשר דרסה - דוגמה  
 הטור הנסקל - היה הדבר אחר. אבל לשלול מהנהג את רטיונו בטעה שאין כל יסוד  
 להניח שהריגה נגרמה באשמתו, נדמה לי שזה דבר מאד מרחיק לכת.

**ה. גיא:** גרימת מוות היא מאד מקרית ולא תמיד משתמשת המשטרה  
 בסמכות זו, אלא כשהיא משוכנעת שהמטך נהיגתו של האיש  
 עלולה לסכן את שלום האבור. בטום אופן אין קצין מטרה יכול להיטבע שהמטך  
 נהיגתו של אדם תהווה סכנה. הוא רק יכול להיטבע שיש מקום להאשמה האיש.  
 כמחצית התיקים נסגרו מאחר שלא היתה אשמה הנהג, ואיני חושב שיהיה זה הוגן  
 אם כי בטלב הראשון של החקירה אין צל של ספק שהנהג חף מפשע. בכונת מטה  
 המשטרה לצמצם את מספר הקצינים שיוכלו לשלול את הרטיון עד למשפט, והדבר יוסדר  
 במקורח המטה של המשטרה.

**ה. כהן:** אשר להצעת חבר הכנסת שפירא, מכיון שבין כה וכה תהא  
 פתוחה בפני בית-משפט בערעור על החלטת הפמילה של אותו  
 קצין המשטרה, אין כל צורך בהעמסת המעמסה הכבדה הזו על בתי המשפט, שבכל  
 מקרה יצטרכו לבוא לפנייהם ולקבל גושפנקא שלהם. יש בכך מטום הכבדה על  
 בית המשפט ולא מטום הקלה על האזרח. סעיף קטן (3) נוחן בעצם את האפשרויות  
 האלו.

ה צ ב ע ו ת

- בעד ההצעה המקורית של סעיף 21(2)(3) עם  
 התיקונים שהוכנסו בהצעת הממשלה - 3 קולות  
 בעד הצעת הנוסח של חבר הכנסת שפירא - 2 קולות  
ההצעה המקורית נתקבלה. זכות הסתייגות  
לחברי הכנסת שפירא, ורהפטיג וחררי.
- בעד הצעת חבר הכנסת ורהפטיג, שבמקרה של הריגה  
 אדם ייפסל הרטיון אוטומאטית ל-30 יום - 2 קולות  
 נגד - 3 קולות  
ההצעה נדחתה. זכות הסתייגות לחבר הכנסת ורהפטיג

סיכום: הסעיף 21ב' (3)(4)(5)(6) - נתקבל

**ה. מינץ:** לגבי סעיף 21ג', לאחר שהיתה לטר התחבורה הזדמנות  
 לראות את החומר כפי שמוכס בוועדה, הביע את עמדתו והיא  
 שהוא איננו בעד הנוסח המוצע הנותן רשות לסמכויות אדמיניסטרטיביות לסמול  
 אדם מטעמים טבהגינות מקצועית. לדעתו של טר התחבורה הדבר הזה צריך להיות  
 מותנה בקיום יסוד להאשמה אדם בעבירה מסויימת, ומחובתי למסור את דעתו של  
 טר התחבורה. אם הנוסח כפי שנתקבל בישיבה האחרונה עומד בעינו, אבקש לרטרם  
 בנקודה זו הסתייגות לטר התחבורה.

**ה. כהן:** זך ה הצעה הממשלה, ואין טר התחבורה יכול להסתייג  
 מהצעת הממשלה.

**היו"ר מ. אונא:** חבר הכנסת שפירא מציג בסעיף קטן זה, בקשר להגינות  
 מקצועית, את הנוסח הבא: 21ג' (3) (א) המפקח על התעבורה  
 או רשות מקומית למחן רטיונות לגבי רטיונות שהוצאן במחוז, מטוכנעו על-  
 פי פנייה קצין מטרה בדרגה שאינה פתוחה מדרגת מפקח, שיש יסוד מבוסס להניח  
 כי אדם המחזיק ברטיון לנהיגה או להתזקת כלי רכב (להלן בסעיף זה "בעל  
 רטיון") מקיים קשרים עם מושעים, או משתמש לרעה ברטיונו - רשאים, בהחלטה  
 מנומקת לפסול את בעל הרטיון להתזיק בכל רטיון כאמור, לצמיחות או לתקופה  
 מסויימת או עד למלוי תנאים שייקבעו בהחלטה. (ב) לצורך סעיף זה יהיו  
 רואים בעל רטיון כמשתמש לרעה ברטיונו - (1) אם הוא משתמש, או מרשה להשתמש  
 ברכבו לביצוע עבירה שהיא עוון או פשע, או כדי לחת יד לביצועה, או נוהג  
 ברכב למטרה כאמור.

אחרי מלים אלו באה תוספת שחבר הכנסת שפירא לא הסכים  
 לה, האומרת: (2) אם הוא בעל רטיון לגבי כלי רכב צבורי או מסחרי, והוא עושה  
 אחח מאלה: (1) מסרב לתת טרות שהוא חייב בו במלרה טנטקפת סכנה לחיי ידם

או נזק חמור לרכוש; (||) מחנה חנאים בלתי חוקיים למתן שרות הקטור בשמוש בכלי רכבו או מקיף את שכר השירות; (||) נוהג לפגוע בחובותיו כמוביל מטען; (|/) פוגע בנוסעים או מחנהג כלפיהם בגומה.

**ח. כהן:** אני גם כן חושב שמוב להשאיר את ההגיונות המקצועית, אבל להוסיף בסעיף זה: "הגיעות מקצועית פירושה...". או לומר: "בלי לפגוע בכלליות, המושג הגיונות מקצועית כולל דברים אלה ואלה".

**ה' גיא:** רצוי לנו שענין ההגיונות המקצועית יוגדר, כי משתמשים עוד בארץ בכלי רכב מכל המוגים. טוב יהיה שנהגי המכוניות אח ידם לביצוע של מטע, התפרצות, שוד וכו' - הם עלולים לאבד את רשיונם.

**היו"ר מ. אונא:** אני מבין שהועדה נוטה לקבל תוספת המסבירה את תוכן המושג הזה, מבלי לצמצם אותו.

**סוכס:** נחקבל סעיף-משנה (ב) בהצעת חבר הכנסת/ספירא וכן סעיף-משנה (2) עד הסוף, בתוספת הסבר שאינו מצמצם.  
זכות החתייגות לחבר הכנסת ספירא

**היו"ר מ. אונא:** היתה הצעה להוסיף בסעיף 23 (בהצעת החוק הכחולה) את המלים "תקנות אלה מעונות אישור ועדת הכסמים של הכנסת". היו חילוקי דעות על כך, וועדת הכנסת החליטה שאין זה נושא חדש.

**ב. אזנייה:** מאחר שועדת הכנסת החליטה כך, אני מציע לא לקבל את התוספת הזו.

ה צ ב ע ה

בעד התוספת הנ"ל - אין  
נגד - רוב  
התוספת לא נחקבלה. זכות החתייגות לחברי הכנסת ספירא ואונא

**ה' מינץ:** אשר לסעיף 2 של הצעת החוק - חחילת חוקף - אנחנו מבקשים חדשים ימים כדי להכין את התקנות המחאימות, על מנת למנוע תקלות.

**סוכס:** חקפו של החוק נקבע לתאריך 15.4.53, ראש חודש אייר חשי"ג.

2. חוק השטחים תח-ימיים

**היו"ר מ. אונא:** כזכור לחברי הועדה התחלנו בדיון בסעיף זה ובקטנו לקבל אינטורמציה יוחר מסודרת ביחס לאימפליקציות והנוהג הבינלאומי.

**ח. כהן:** ענין השטח התח-ימי, או כפי שנקרא בלע"ז "קונטיננטל שלף" נתעורר בראשונה כשבמסרף הפרמי גילו מקורות נפט מתחת למימי האוקיינוס. המדינה הקטנה והעשירה קוריית אשר בחופה נתגלו אוצרות אלה, נחנה זכיון לאחת מהחברות האנגליות (חברה בת של ה"אנגלו-אירניין) להפיק את אוצרות הנפט משטחי המדינה. והתעוררה השאלה בין החברה הזו לבין השייך של קוריית, אם זכיון זה חל גם על הקרקעות שמתחת למים, או אם הוא מוגבל למתחת למני היבשה. הסכסוך הזה נמסך שש-שבע שנים ונגמר בזה שאחד מגדולי השופטים באנגליה, אשר נתמנה כבורר יחיד בין השייך ובין החברה - הלורד אסקוויס - נתן פסק-דין אשר לפיו השטחים התח-ימיים האלה אינם חלק של יבשת המדינה, ולכן הזכיונות שהשייך נתן לחברה הזו אינם חלים על השטחים שמתחת למים גם מחוץ למים הטריטוריאליים. המים הטריטוריאליים הם חלק בלתי נפרד של המדינה ונתשבו בתוך גבולותיה, אבל מה שהוא מחוץ להם - החליט השופט הזה, איננו שייך לשטח המדינה.

לפני שניתן פסק-דין חופסי זה, נחבררו הבעיות הקשורות במרובלימה החדשה הזו בטרדה המשפטית הבינלאומית הפומבית, בכמה גרמיה בינלאומיים ובעיקר בוועדה המשפטית הבינלאומית שעל-יד האומות המאוחדות. הוועדה הזו, שהיא אחת מהוועדות הקבועות של האו"ם, חלקה בין כל הממשלות החברות באו"ם שאלון ובקשה לדעת מה המצב לפי החוק המוניציפאלי של המדינה המסוימת בדבר השטח שמחוץ למים הטריטוריאליים ומתחת למי הים. לאחר שהשאלונים האלה נחכנסו במזכירות האו"ם ופורסמו, התברר שיש מספר לא קטן של מדינות, ובראשן ארצות הברית של אמריקה, שעשו כבר חקיקה מיוחדת לאחר שהריב הזה בקוויית החפרסם, על מנת לצרף לשטח מדינתן את השטחים האלה שמתחת למים - גם אם הם מחוץ למים הטריטוריאליים, מהן י שהיה להן יחוד להניח שאמנם בשטחים שעל חופי הימים שלהן נמצאים אוצרות טבעיים; ומהם, כמו ארה"ב, שעשו זאת למען זהירות. בין המדינות שעשו מעשה חקיקה כגזון זה, נמצאת ערב הסעודית. איבן סעוד פרסם עוד בשנת 1947 מנשר שעל-פיו צירף לממלכתו את כל השטחים שנמצאים מתחת למימי הים האדום. מבחינת החוק המוניציפאלי של איבן-סעוד, אפילו מימי אילת שייכים לממלכתו.

הצעד הזה עשה רושם לא רק על ישראל, אלא גם על כמה ארצות ערביות אחרות - ביניהן מצרים וירדן. גם הן מהרו ופרסמו חוקים שלהן. בו בזמן שאיבן סעוד עשה זאת בצורת מנשר - כי הוא שליט אבסולוטי - הרי במצרים ובירדן חוקקו חוקים פרלמנטריים רגילים; אינני יודע אם אחרי מנשרים, או בצירוף מנשרים, או בלעדיהם. על כל פנים חוקקו חוקים וצרפו גם המה לארצותיהן את השטחים האלה שמתחת לים האדום. החוקים הם סטנדרטיים.

הממשלה הקודמת, לפני שעשתה מעשה חקיקה, ערכה בדיקות גיאולוגיות מסוימות, וקבלנו דוחו"ת מאת מומחים אמריקאיים, לפיהם יש לנו באמת יסוד להניח שאמנם נמצאים בשטחים החתימיים האלה בים אילת אוצרות נפט לא בלתי חשובים. אלמלא כן אינני יודע אם הממשלה הייתה מחליטה לעשות חקיקה כזו. אבל מכיון שכך, הרי גם אנחנו צריכים להזדרז. לפי חוות הדעת שקבלנו מאת המומחים הגיאולוגים, יש גם במפרץ חיפה סיכויים למצוא אוצרות כאלה.

חוקים כאלה קיימים היום ברוב ארצות המזרח התיכון וברוב ארצות אמריקה - גם הצפונית וגם הדרומית - וכפי שאמרתי, נוסח החוקים האלה הוא פחות או יותר סטנדרטי, ומיוחס על הצעה שעובדה בידי הוועדה המשפטית הבינלאומית שעל יד האומות המאוחדות. הרעיון המונח ביסודה של הצעה זו הוא זה: שגם ניצול השטחים החתימיים האלה על-ידי המדינות השוכנות בתופם של הימים האלה, אינו צריך לסגוע בכלל הגדול של חופש הימים. ז.א. החוקים האלה יש בכוחם לחול ולהעביר ריבונות של מדינה מסוימת אחת רק על השטח שמתחת לימים ולא על השטח הימי עצמו. וזו בפעם הראשונה בתולדות המשפט, יש בכך משום סטייה רבת עניין, על כל פנים רבת עניין בשביל תיאורטיקאים - סטייה מן הכלל הזה, שמי ששמך לו שטח מסויים, הוא גם בעליו של כל מה שנמצא מעל פני השטח עד לרקיע השמיים וכל מה שנמצא מתחת לשטח עד לחבור הארץ. זוהי סטייה ראשונה מכלל גדול זה, וחכמי המשפט הבינלאומי טוענים שבמסגרת המשפט הבינלאומי סטייה כזו מן המשפט הפרטי, מותרת. על כל פנים מבחינת החתיקה שלנו ומבחינת החתיקה המוניציפאלית הפנימית של מעצמה זו או אחרת, אין כל מניעה שתחליקה כזו תיעשה ושהמדינה הצרפת לעצמה שטחים אלה מבלי לצרף לעצמה את הים עצמו. הים יישאר כמו שהוא עד היום, חפסי. ז.א. בלי בעלים - וכל מדינה ומדינה רשאית להפליג בו ולסתור בו ללא זכות התערבות מצד מדינה אחרת.

הקושי המיוחד שנתעורר בקשר לחקיקה בשטח זה הוא: איך לקבוע גבולות. אילור, למשל, היינו מצרפים למדינת ישראל את כל השטחים שנמצאים מתחת לים התיכון, כי אז באמת אפשר היה לטעון נגדנו שאנחנו אימסריאליסטים מובהקים ורוצים להרחיב את גבולותינו עד איטליה ומפרד - כמו שאיבן-סעוד רצה על-ידי המנשר שלו להרחיב גבולותיו עד אילת. הוועדה המשפטית הבינלאומית הציעה כמה הצעות בקשר לכך, והיו בעות מיעוט חשובות. עיקר הבעיה היא, שאם יש מדינות אחדות (כמו אצלנו בים אילת) שלא רק שטחים חתימיים נתבעים על ידי כל אחת מהן, אלא שאפילו המים הטריטוריאליים של מדינות אלה חופסיים - בין אם הם בגבול 3 מילין ימיים או 6 מילין ימיים, כי עצם המפרץ הוא צר - כי אז עלולה חקיקה בקשר לצירוף שטחים חתימיים להביא למכסוכים בינלאומיים כבירים על-ידי סתירה שנוצרת בין החוקים המוניציפאליים של המדינות השונות. כל אחד מצרף לשטח מדינתו שטח שכבר צורף על-ידי מדינה אחרת לפי חוקיה המוניציפאליים, אותה הבעיה היתה כמוהן לפני כמאה-מאה וחמשים שנה, בממדים במקצת אחרים בנוגע לתופש הימים, או בנוגע למים הטריטוריאליים בכלל. גם שם נתעוררו מכסוכים בין מדינות שונות, שטענו כי הן מרחיבות את גבולות המים הטריטוריאליים עד לשטח זה או אחר, ולכן שטח ימי זה או אחר איננו שטח ימי חפסי, בו בזמן שמדינות אחרות טענו שזה שטח

הוא שטח ימי חפשי. או שהיו מדינות שאמרו כי הן מרחיבות את הגבולות של המים הטריטוריאליים עד לחסימה. בימינו התעורר הסכסוך כזה בין רוסיה הסובייטית ובין שבדיה. רוסיה הסובייטית חוקקה חוק לפיו גבול המים הטריטוריאליים הוגדל ל-10 מילין ימיים. על ידי הרחבה זו נכנסו לתוך המים הטריטוריאליים של רוסיה, חלק מן המים הטריטוריאליים של שבדיה בים הבלטי. שבדיה טענה שמבחינת המשפט הבינלאומי אין לה סמכות וזכות לעשות הרחבה כזו, כי יש בזה הפרה בשטח וברבונותה. לעת עתה הסכסוך בעינו עומד. שבדיה עוד לא סנתה אמילו לבית-הדין בהאג, אבל עצם קיום הסכסוך מראה את הבעייה שעלולה להתעורר. בדיוק ארוח בעייה, בצורה קאת אחרת, עלולה להתעורר בנוגע לשטחים התתימיים.

ההצעה שהועדה המשפטית הבינלאומית שעל יד האו"ם הציעה בכדי לצאת מהסבך הזה היא, שכל מדינה תוכל לצרף לעצמה שטח תתימי שאליו היא יכולה להגיע באופן טכני מן החוף היבשתי שלה. יש לפתרון כגון זה מעלות וחסרונות. יש לזה מעלות, כי לפי מצב הטכניקה של היום, מוקנים שהאפשרות להגיע מן החוף היבשתי אל שטח תתימי מוגבלת למספר קילומטרים, ועוד לא הומצאה שיטה שלסיה אפשר להגדיל בהרבה את מספר הקילומטרים האלה - את המרחק שאפשר להגיע בו לשטחים תתימיים מן החוף היבשתי של המדינה. המרחק המקסימאלי שאפשר להגיע אליו באמצעי הטכניקה החדשה הוא 8,9 קילומטרים, ולעומק - 150 רגל (46 מטרים). אבל העומק הזה הוא עומק לא גדול - שאתה מגיע אליו במרחק של 9 קילומטרים.

החוק הזה, כמו כל החוקים האלה, כמוגן חל על השטחים שמחת לאותם המים שאינם נמצאים בתוך גבולות המים הטריטוריאליים. עכשיו אנחנו מציעים לכנסת - וועדת המשנה המטפלת בחיקון לחוק הפירושים כבר קבלה הצעתנו - להרחיב את גבולות המים הטריטוריאליים שלנו מ-3 מיל ימי ל-6 מיל ימי. 6 המילים האלה בערך כבר מכסים את המרחק הזה. לכן השאלה בקשר לים התיכון לא התעורר, ובמקום שהשטח התתימי עוד נכנס לגבול המים הטריטוריאליים, הרי חל הכלל של המשפט הסרטי - שכל מה שייך לי, שייך לי עד לרקיע השמים ועד למתחת לפני האדמה.

הקושי אצלנו הוא רק בים הילת. שם אנחנו באמת עומדים בפני החדיינות בינלאומית עם מעצמות אחרות שגם המה טוענות, לפי החוקים המוניציפאליים שלהן, אותן הזכויות. הסרובלימה הזו כמוגן היחה לנגד עיניה של הועדה המשפטית הבינלאומית כאשר הציעה את הצעותיה, והיא החליטה שלא תהיה מדינה רשאית - גם אחרי שתוקקה חוק כזה - לנצל את השטחים התתימיים שעליהם יש גם תביעה מאת מדינה אחרת, אלא לאחר ישוב הסכסוך, הזכויות ההדדיות וכו' על-ידי בוררות בינלאומית; ובהעדר הסכסוך כזה או בוררות בינלאומית, יכריע בית-הדין בהאג. דברים אלה אמורים כשיש בין המדינות הנידונות יחסים ידידותיים רגילים, כשיש יחסי איבה - כמו שהמצב אצלנו - אין לדבר לא על בוררות בינלאומית ולא על החדיינות בפני בית-דין בינלאומי. אבל זוהי כבר דאגה שאנחנו יכולים לעת עתה להשאיר לכשתבוא שעתה. נניח שנרצה להתחיל מתר בניצול אוצרות אלה - אין שום ספק שנצטרך לראות בזה, לפי המצב הנוכחי, פעולה מלחמתית. לעת עתה נוכל לעשות פעולה כזו רק בדרך צבאית. בזה אין לי ספק. אבל לא זה העיקר כעת, כי אין אנחנו מחכו ננים לעשות כרגע פעולה כזו, ומטרתנו למנוע אפשרות שהם יתחילו בפעולה - כי אם יתחילו מתר בפעולה כזו, הרי יטענו שהשטחים האלה הם הפקר והם ארכו ארוח אליהם.

**ב. אזניה:** לגבי מניעת פעולות מצד המדינות השכנות - האם יש הבדל מבחינת החוק הבינלאומי בין מנשר שלנו לבין חוק שלנו?

**א. כהן:** לגבי החוק הבינלאומי אין הבדל. יש הבדל לגבי החוק המוניציפאלי. יש ארצות, בעיקר מונרכיות, שבהן צירפפי שטחים נעשים על-ידי מנשרים. יש ארצות, כמו אצלנו, שאנחנו מניחים כי אצלנו מצב קונסטיטוציוני כזה, שאנחנו מצרפים אלינו שטחים על-ידי חקיקה.

**ד. אסף:** במקרה של החדיינות בינלאומית, האם התאריך של החקיקה איננו משמש גורם בעל משקל לגבי ההכרעה?

**א. כהן:** אינני יכול לענות בשלילה, אבל מוטב עכשיו מאשר בכלל לא. אני רק רוצה לומר שכאשר איבן-סעוד פרסם את המנשר - והוא היה הראשון - מדינת ישראל לא היתה קיימת. לכן, לא זוכס למעון על כל פנים, שאנחנו לא היינו הראשונים.

ה' ויילנט: עומק המינוח הרגיל אינו ידוע בכל מקרה. באיזה מידה מסתמך עומק את השטח התחלימי?

ח. כהן: שאלה זו היא שאלה גדולה, כל המילה "זונה" בחומרים שונים. גם בנוגע לכך המאב באסון הרע בתביבות חיפה הוא נוח מאד. ז.א. השטח התחלימי מאחורי המיט החריטוריאליים של ישראל איננו עמוק, אלא שטוח, ואפשר בנקל להגיע אליו אפילו מן החוף.

י. הררי: אם החוק הזה הוא העתקה מדוייקת של ניסח סטנדרטי של כל המדינות - נלך בדרכן. אבל אם זה ניסוח שלנו, יש הרבה מאד מה להשיג עליו, כי לא ברור אם זה שטח רגוף או לא. מה כתוב: "עד היכן... אפסר את ניאול אוזרות המבע שבשטחים אלה". למי הסבר היועץ המשפטי, הכוונה כנראה למה שאפסר לנאל גם בלי קונטקט עם היבשה. אם זה ניסח שכולם הסכימו לו מתוך הסכמה בינלאומית ששום דבר לא יהיה ברור - גם אנחנו נעשה יחד. אבל אם הכוונה לנסח את הדברים כדי שנדע מה אנחנו עושים, אריך לנסח זאת אחרת לגמרי.

ד. בר-רב-האי: השאלה שעורר חבר הכנסת הררי היתה נושא לויכות. קצר שהתנהל בכנסת בזמן הקריאה הראשונה, ולי נראה שהמעלה שבחוק הזה היא באי-הבהירות שבו. האפשרויות המכניות הקיימות משתנות בימינו מהר מאד. מה שפה כתוב נותן לנו רק סגרת חיאונית, ואומר: במידה שתוכל לנאל - יש לך אפשרות לעשות זאת. השלימות של הניאול של האזרות שמחת למים שונות לגמרי, כי יש עכשיו בעייה של אייח משוטטות על פני המים אשר מעליהם העטית העבודה - וזה עונה על הבעייה של העומק. כל מספר רק יכבול את ידינו. מה אנחנו פונקציה של התפתחות המכניקה, וזה אף פעם אינו כובל אותנו.

ח. כהן: יש לי מה הצעת הוועדה המשפטית הבינלאומית של האו"ם, וזה בוויק מה שאנחנו כתבנו. זה אמנם הוחלט ב-1950 ורוב מדינות המזרח התיכון שתוקקו את החוקים האלה (חוץ מירדן ומצרים) תוקקו אותם לפני כן. עוד בשנת 8-9-1947. אבל אני חולב שבכל זאת נלך בדרך הבטוחה והטובה ביותר אם נקח את הנוסח הרשמי של האו"ם.

היו"ר מ. אונא: לי נראה שאם זהו הבסיס, בודאי מן הנכון שנשתמש בבסיס הזה.

סוכט: הצעת חוק שטחים תחלימיים - נתקבלה.



הישיבה ננאלה.